

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ
ГО «УКРАЇНСЬКЕ НАУКОВЕ
ТА ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНЕ ТОВАРИСТВО»**

***СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА
ЛІНГВОДИДАКТИКИ***

**І ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
14 травня 2020 р.**

РІВНЕ – 2020

language of Popularisation: Theoretical and Descriptive Models. 2012. Vol. 3. P. 101–132.

4. Romanelli F. (2014). Should TED Talks Be Teaching Us Something? Retrieved from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4140479/>.

5. Taibi D. Exploring TED talks as linked data for education. *British journal of educational technology*. 2015. № 46. P. 1092–1096.

УДК 373.5.016:811.111

*М. В. Ляшкевич, студент,
О. В. Безкоровайна, доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри методики викладання іноземних мов
Рівненський державний гуманітарний
університет, Рівне*

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА ОСНОВІ АУДІЮВАННЯ

Питання навчання іншомовного аудіювання школярів та студентів продовжує привертати увагу науковців (О. Бочкарьова, С. Гапонова, А. Ветохов, Н. Єлухіна, Н. Жеренко, В. Златніков, С. Захарова, Л. Куліш, О. Метьюлкіна, Є. Мусницька, К. Онищенко, О. Петрашук, О. Пильцин, Н. Скляренко, І. Халєєва, В. Черниш, Л. Ягеніч, А. Abrams, Th. G. Devine, S. Duker, M. G. Hockett, Sh. Rixon та ін.). Водночас актуальність проблеми формування іншомовної компетентності в аудіюванні (КА) зумовлюється потребою її дослідження в контексті компетентнісного підходу: необхідно визначити структуру іншомовної КА, уточнити цілі її формування в початковій, основній і старшій школі, окреслити етапи формування іншомовної КА та дотичні до них вправи, охарактеризувати засоби формування іншомовної КА та описати способи контролю рівня її сформованості. Відтак, метою статті є охарактеризувати методику формування іншомовної КА з урахуванням

сучасних умов і тенденцій.

Компетентність в аудіюванні (КА) є здатністю слухати автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту в умовах прямого й опосередкованого спілкування. Складниками КА є вміння, навички, знання, а також комунікативні здібності. Першим складником КА є *мовленнєві, навчальні, інтелектуальні, організаційні та компенсаційні* вміння. До *мовленнєвих умінь* аудіювання відносяться: вміння виділяти в аудіотексті основну інформацію і прогнозувати його зміст; вміння вибирати головні факти, не звертаючи уваги на другорядні; вміння вибірково розуміти необхідну інформацію прагматичних текстів в опорі на мовну здогадку, контекст; вміння ігнорувати невідомий мовний матеріал, несуттєвий для розуміння тощо [1, с. 75].

На формування КА впливає рівень сформованості в учнів *інтелектуальних умінь*, як то ймовірного прогнозування, критичного оцінювання почутої інформації, поєднання в процесі слухового сприймання мнемічної та логікосмислової діяльності, класифікації й систематизації отриманої інформації тощо. Важливу роль при формуванні КА відіграють також *навчальні вміння*, зокрема використання електронних засобів навчання, та *організаційні вміння*, наприклад, самостійного учіння [3, с. 80]. *Компенсаційні вміння* аудіювання, як то використання мовної й контекстуальної здогадок та паралінгвістичних засобів для розуміння почутого, ігнорування невідомого мовного матеріалу, несуттєвого для розуміння, входять до складу мовленнєвих умінь аудіювання.

Ефективність розвитку аудитивних умінь зумовлюється рівнем сформованості у школярів *мовленнєвих навичок: фонетичних навичок* сприймання й розпізнавання окремих звуків та їх сполучень у мовленнєвому потоці, а також різних інтонацій; *лексичних навичок* розпізнавання звукових образів лексичних одиниць та їх безпосереднього розуміння; *граматичних*

навичок розпізнавання на слух граматичних форм і прогнозування синтаксичних структур [4, с. 59–60].

Ще одним складником КА є *декларативні* та *процедурні* знання. Прикладами декларативних знань слугують *мовні* знання (фонем, інтоном, лексичних одиниць, граматичних структур тощо) та *країнознавчі* знання (культури країни виучуваної ІМ, зокрема фонові знання). До процедурних знань, як приклад, можна віднести соціокультурні знання, зокрема мовленнєвої і немовленнєвої поведінки носіїв ІМ у процесі аудіювання. Комунікативні здібності аудіювання включають адекватну реакцію слухача на пропозиції інших; вміння вислухати, не переривати співрозмовника, брати почуте до уваги; цінувати мовленнєвого партнера незалежно від ступеня своєї прихильності до нього, визнавати його чесноти; орієнтуватися в ситуації спілкування тощо. У навчальному процесі з ІМ аудіювання виконує низку функцій. Передусім аудіювання виступає самостійним видом іншомовної мовленнєвої діяльності, наприклад, слухання оголошень, лекцій, доповідей, радіо і телепередач, співрозмовника по телефону, виступів акторів тощо. Водночас аудіювання входить до складу діалогічного мовлення. У навчальному процесі з ІМ у СНЗ аудіювання є також засобом навчання, наприклад, при поясненні вчителем нового матеріалу, наданні настанови до виконання вправ тощо [1, с. 71].

Таким чином, в навчанні аудіювання виокремлюють підготовчі і комунікативні типи вправ. Метою підготовчих вправ є формування мовленнєвих навичок аудіювання (фонетичних, лексичних, граматичних). Підготовчі вправи лише готують учнів до аудіювання текстів. Це некомунікативні, рецептивні вправи: на сприймання, впізнавання або розрізнення звуку, термінального тону, лексичної одиниці, граматичної структури; на сегментацію слів і словосполучень, на розуміння граматичних структур, на розвиток мовленнєвих механізмів аудіювання (ймовірного

прогнозування, уваги та аудитивної пам'яті, осмислення) [4, с. 62].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Безкоровайна О. В. Вивчення іноземної мови за допомогою сучасних інформаційних технологій (інтернет-ресурсів) у навчально-виховній діяльності учнів старших класів / О. В. Безкоровайна, К. Р. Багнюк // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: науковий збірник : наукові записки РДГУ. Випуск 11 (54), 2015. С. 72–75.

2. Безкоровайна О. В. Інноваційна діяльність викладача іноземної мови: проблеми, теорії та практики / О. В. Безкоровайна // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: науковий збірник : наукові записки РДГУ. Випуск 14 (57), 2016. С. 10–14.

3. Бігич О. Б. Навчання аудіювання / О. Б. Бігич // Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах у структурно-логічних схемах і таблицях : [навч. посібник] / [С. Ю. Ніколаєва, С. В. Гапонова, Е. Г. Арванітопуло та ін.]. – К. : Ленвіт, 2004. – С. 76–84.

4. Bezkorovaina O. Formation of English language competence in reading on the upper degree of studying English in secondary education establishments / O. Bezkorovaina, T. Demchuk, // Інноватика у вихованні: зб. наук. пр. Вип. 9. (упоряд. О. Б. Петренко; ред. кол. : О. Б. Петренко, Т. С. Ціпан, Н. М. Гринькова та ін. – Рівне, РДГУ, 2019. – С. 58–63.

5. Елухіна Н. В. Обучение аудированию в русле коммуникативно-ориентированной методики // Иностранные языки в школе. – 1989. – № 2. – С. 28–36.

6. Ляшкевич М., Безкоровайна О. Формування англомовної аудитивної х загальної середньої освіти // Фундаментальні та прикладні наукові дослідження: актуальні питання, досягнення та інновації: матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (27 березня 2020 року): збірник тез. – Бердянськ: БДПУ, 2020. – С. 125–128.

7. Ляшкевич М., Безкоровайна О. Методика формування англомовної адитивної компетенції учнів основної школи //Актуальні питання науки: матеріали І Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (30 березня 2020 року): збірник тез. – Бердянськ: БДПУ, 2020. – С. 188–192.

УДК 81'243(07)

*І. С. Павлюк, студент,
О. В. Безкоровайна, доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри методики викладання іноземних мов
Рівненський державний гуманітарний
університет, Рівне*

ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

На сьогодні англійська мова виступає мовою міжнародного спілкування, тому формування іншомовної країнознавчої комунікативної компетентності учня старшої школи є нормою процесу навчання, саме на сучасному етапі розвитку освіти. Головною метою вивчення іноземної мови в старшій школі є створення і занурення учнів в іншомовне середовище, що виявляється одним із першочергових завдань навчання дітей англійської мови [2, с. 139].

Сьогодні, з огляду на сучасні реалії, вчитель іноземної мови повинен характеризуватися в першу чергу, як творча, всебічно розвинена особистість з багатим внутрішнім світом, що добре володіє різними методами подачі інформації, завжди готовий навчатися новому. Традиційних уроків замало для раціональної організації навчання, зважаючи на обсяг навчального матеріалу, його об'єктивну складність. Тому урок, як і вся система навчання, останнім часом зазнає істотних змін [1, с. 11].

Опановування англійською мовою ставить перед собою одне із завдань – а саме, уміння сприймати та відтворювати англомовний матеріал, тому дуже

ЗМІСТ

**СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА
ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

<i>Браценюк М. С.</i>	
Особливості перекладу фразеологізмів німецької мови	4
<i>Гавлитюк З. Б., Ботвінко-Ботюк О. М.</i>	
Фразеологічна синонімія в англійській мові	7
<i>Задорожна І. Д., Ботвінко-Ботюк О. М.</i>	
Особливості перекладу англійських топонімів	10
<i>Зошук Н. В.</i>	
Поетика кольору в літературному дискурсі другої половини ХІХ століття	13
<i>Ковальчу І. В.</i>	
Місце маркування товару в системі «текст :: дискурс»	16
<i>Kosolapov Vadym</i>	
Access Strategy Development in OALD1-10	20
<i>Костюк Л. В.</i>	
Проблеми взаємодії авторського та перекладацького ідіостилів	25
<i>Петрів Х. В.</i>	
Феномен ліворукості: нейролінгвістичні аспекти	28
<i>Потанчук С. С.</i>	
Лінгвокультурологічний підхід до вивчення концепту	32
<i>Романюк Д. Ю.</i>	
Ойконіми в англійськомовних та україномовних туристичних текстах	35
<i>Стасюк Л. М.</i>	
Топоніми у складі фразеологічних одиниць у німецькій мові	38
<i>Шнайдер А. А.</i>	
Реалізація стратегій ввічливості в англійськомовному політичному дискурсі	41

**СЕКЦІЯ 2. МОВА – КУЛЬТУРА – КОМУНІКАЦІЯ:
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Ботвінко-Ботюк О. М., Коляда Е. К.

Міжособистісні стосунки крізь призму невербаліки 45

Курчук Larysa

Denglisch als Indiz des modernen professionellen und nicht-professionellen Sprachgebrauchs im Deutschen 48

Котович І. Р., Осецька Н. Ф.

До питання класифікації скорочень 51

Люшина І. А., Озарчук І. В.

Мовна культура SMS-спілкування 54

Озарчук І. В.

Тенденції розвитку іншомовної освіти у школах країн Балтії 59

Піхотіна О. Ю.

Мовленнева культура майбутнього юриста 63

Попович Р. Г., Тимощук Т. О.

Шляхи формування німецького прізвища 66

Тимощук І. О.

Emprunts anglais en français moderne 69

Харченко В. В., Сидорчук Н. Л.

Англійська мова як інструмент для отримання інформації у сфері ІТ 72

СЕКЦІЯ 3. СУЧАСНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ЛІНГВОДИДАКТИКИ

Litvinchuk A.

Developing English Language Learning Strategies 75

**СЕКЦІЯ 4. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ,
ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ**

Єфімчук В., Шикун А. В., Тарасюк Н. М.

Сучасні тенденції розвитку вищої освіти 79

Осіпчук Н. В.

Розвиток іншомовної освіти у технічних закладах вищої освіти України
впродовж 1955–1969 років 82

СЕКЦІЯ 5. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПЕДАГОГІЧНІЙ НАУЦІ

Бухало Ю. П., Сидорчук Н. Л.

Використання інформаційних технологій у вивченні англійської мови 85

Станіславчук Н. І.

Формування етичної культури студентів на сучасному етапі розвитку
суспільства 89

СЕКЦІЯ 6. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Сидорчук Н. Л.

Загальні характеристики поняття професійної рефлексії 92

**СЕКЦІЯ 7. ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ АСПЕКТИ
МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

Valchuk V.

Game Lessons as a Means of Motivating in the Teaching English for Junior Pupils 94

Vaskovska K.

Active Participation in Listening and Speaking within a Second School
Environment (exploring, analysis, recommendations) 97

Дицаковська О. Ю., Безкоровайна О. В.

Формування комунікативної діяльності учнів шляхом упровадження
нестандартних уроків 100

Колібек Ю. А., Безкоровайна О. В.

Методика формування іншомовної компетенції у читанні в учнів старшої
школи 103

Крутько Т. В.

Освітній ресурс Ted як інструмент підвищення рівня мовної підготовки студентів 106

Ляшкевич М. В., Безкоровайна О. В.

Формування іншомовної компетенції учнів старшої школи на основі аудіювання 109

Павлюк І. С., Безкоровайна О. В.

Використання автентичних англомовних текстів у старшій школі 113

Полховська О. М.

Навчання іноземної мови учнів початкової школи засобами образотворчого мистецтва 116

Сторожук Х. М.

Формування лексичної компетентності учнів початкової школи засобами англомовного дитячого фольклору 119

Tadeyeva M., Pavlovich Yu.

Rethinking Goals of Foreign Language Teaching in the Global Society of the 21st Century 124

Третьякова К. В.

Міфоніми-омоніми як гуманітарні та мовні універсалії (на матеріалі латинської мови) 127

Федорчук Б. Р., Кваснецька Н. В.

Формування діалогічної мовленнєвої компетенції учнів основної школи з використанням інтерактивних методів навчання 132

Yaroshchuk D., Gron L.

Reading Strategies for Teaching Senior High School Students 135

**СЕКЦІЯ 8. ФАХОВА ПРОБЛЕМАТИКА ВИЩИХ
ТЕХНІЧНИХ УЧБОВИХ ЗАКЛАДІВ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ**

Бабак В. М.

Шляхи перекладу фразеологізмів 138

Климук М. В.

Структурна класифікація скорочень в космічній класифікації 142

Петрук А. В.

Oil as Important Political Factor 145

Сидорчук Д. О., Осецька Н. Ф.

Скорочення у Twitter-повідомленнях: особливості використання 148

Ярмоліна Г. Ю., Тимошук Т. О.

Wspólność i Różnica w Podatku Akcyzowym w Ukrainie i Polsce 152